

Наукова платформа ІІІ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ У ПОДОЛАННІ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З РІЗНИМИ ГРУПАМИ КЛІЄНТІВ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Зозуляк-Случик Р. В.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

(м. Івано-Франківськ)

roksoliana.zozuliak@pnu.edu.ua

Соціальна робота в Україні має свої особливості, зумовлені як історичним розвитком, так і впливом сучасних світових тенденцій та здійснюється в умовах гострої економічної кризи. Однак потреба у соціальній роботі особливо зростає в кризові періоди, коли погіршується доля мільйонів людей. З початком повномасштабного російського вторгнення в суспільстві зростає велика кількість осіб, які одночасно опинилися у кризовій ситуації та потребують психологічної та матеріальної підтримки.

Роль соціальної роботи у воєнний період є надзвичайно важливою для підтримки соціальної стабільності та забезпечення гуманітарної допомоги постраждалим від війни. Українські соціальні працівники продовжують виконувати свої обов'язки, незважаючи на складні умови, забезпечуючи допомогу тим, хто її найбільше потребує. Саме соціальні працівники у воєнний період відіграють ключову роль у підтримці вразливих верств населення. Саме перед ними постають нові виклики, з якими вони стикаються кожного дня, забезпечуючи взаємодію з різними інституціями у забезпеченні підтримки знедоленим.

До ключових викликів, які необхідно вирішити в рамках соціальної роботи можна віднести:

- соціально-економічні виклики, спричинені втратою домівок, роботи, зростання рівня бідності, нестача базових ресурсів та руйнування інфраструктури;

- психологічні наслідки війни, які пов'язані зі стресом, страхом та травмою серед різних груп населення (переселенці, сім'ї військових, діти, підлітки та молодь);

- збільшення кількості вимушених переселенців та їх інтеграція в нові громади;
- збільшення кількості військових та їх інтеграція до цивільного життя.

Можна виокремити основні напрями діяльності соціальних працівників у воєнний період, зокрема: забезпечення гуманітарної допомоги, яка включає забезпечення постраждалих харчуванням, одягом, медикаментами, тимчасовим житлом; надання екстреної допомоги та підтримки постраждалим від воєнних дій; допомога військовим, які повернулися із зони бойових дій, у адаптації до цивільного життя шляхом соціальної реабілітації; робота з внутрішньо переміщеними особами та допомога їм у інтеграції, що включає пошук житла, робочих місць, закладів освіти для дітей [3, с. 82].

Акцентуємо увагу на останньому напрямі, а саме допомога внутрішньо переміщеним особам в інтеграції.

За даними Міністерства соціальної політики України, із початком війни в Україні значно зросла кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО), що створює серйозні виклики для соціальної сфери та вимагає комплексного підходу до їх інтеграції в нові громади. Ця робота включає в себе пошук житла, працевлаштування, а також забезпечення доступу до освіти та інших соціальних послуг для дітей. Соціальні працівники, волонтерські організації та державні служби спільно працюють, щоб надати підтримку ВПО та сприяти їхньому включенню в суспільство.

Однією з основних проблем для ВПО є забезпечення житлом, яке відповідає базовим стандартам безпеки та комфорту. Чимало ВПО втратили свої домівки внаслідок бойових дій і опинилися у складних життєвих умовах. На початкових етапах релокації більшість ВПО розміщувалися у тимчасових центрах, зокрема у школах, спортивних залах, наметових містечках або інших спеціально облаштованих приміщеннях. Проте такі умови часто не є сталими та не забезпечують належного комфорту [1, с. 54].

Соціальні працівники разом із місцевими органами влади та благодійними організаціями займаються пошуком довгострокових варіантів для поселення ВПО. Це може бути оренда житла із субсидіями або наданням тимчасових пільг на оплату комунальних послуг.

Ще одним серйозним викликом для ВПО є працевлаштування, яке одночасно і сприяє їх інтеграції. Люди, що залишили свої домівки, часто не мають змоги знайти роботу в нових громадах через відсутність доступної інформації про вакансії, складнощі із документами або ж необхідність перекваліфікації. В умовах війни ринок праці також змінюється, що ускладнює пошук роботи.

Державні служби зайнятості, соціальні працівники проводять тренінги, семінари та програми для підвищення кваліфікації, перекваліфікації та адаптації ВПО до нових умов ринку праці. Водночас важливими аспектами роботи соціальних працівників у цьому напрямі є надання інформації щодо вакансій, підтримка у складанні резюме, супровідних листів та підготовка до співбесід [2].

Також важливою умовою для інтеграції дітей з-поміж ВПО та їхніх сімей у нове середовище є доступ до якісної освіти. Саме освіта виступає критично важливим аспектом для адаптації дітей, які переміщені внаслідок війни та сприяє стабілізації їх психологічного стану забезпечуючи нормальний розвиток.

Соціальні працівники співпрацюють із місцевими закладами освіти, щоб забезпечити доступ дітей до шкіл та дитячих садків. У деяких громадах виникають проблеми з переповненістю шкіл, адже інфраструктура не завжди здатна забезпечити нових учнів. У таких випадках створюються тимчасові класи або вводиться дистанційне навчання, щоб дати можливість всім дітям отримати доступ до знань [3, с. 128].

Таким чином, можна стверджувати, що соціальна робота у воєнний період виконує надважливу місію: сприяння мільйонам осіб, котрі потрапили у кризові ситуації в адаптації до нових реалій життя шляхом допомоги та захисту. Одним із ключових напрямів соціальної роботи є соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами, яка сприяє інтеграції переселенців у нові громади. Незважаючи на складні обставини, соціальні працівники, органи місцевої влади та благодійні організації об'єднують зусилля, щоб допомогти людям адаптуватися до нових умов і повернутися до повноцінного життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вимушені переселенці та приймаючі громади: уроки для ефективної суспільної адаптації й інтеграції : наукова доповідь / за ред. канд. соціол. наук О.М. Балакіревої ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2016. 140 с.
2. Войналович І. А. Вимушені переселенці: зарубіжний досвід, стан і реалізація їх прав в Україні [Електронний ресурс]. Інституційний репозитарій КНЕУ. URL: <http://www.ir.kneu.kiev.ua:8080/bitstream/2010/5981/1/250-258.pdf>
3. Мазур І. Соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб в Україні: реалії та перспективи. Харків, 2020. 168 с.